

Actief burgerschap als schokdemper in een turbulente verzorgingsstaat

Divosa voorjaarscongres 2010

Evelien Tonkens

Universiteit van Amsterdam

www.actiefburgerschap.nl

Structuur van inleiding:

- Herijking verzorgingsstaat
- Nieuwe kansen voor relatie wmo-wwb
- Onderzoek relatie wmo- wwb: eerste resultaten

Herijking verzorgingsstaat

Dienstverlening

Rechten

Passief

Sociale uitsluiting

Collectieve verantwoordelijkheid

Centralisatie

Dienstverlening

Activering

Plichten

Actief

Participatie

Individuele verantwoordelijkheid

Decentralisatie

Ondersteuning

Activeren is niet: terugtrekken

- Activering: uitnodigende en verbindende overheid
- Overheid en burgers beide actief
- Brede voorzieningen voor iedereen
- Maar activerende voorzieningen, die geven en vragen
- Overheid neemt niet over, maar vult aan, nodigt uit, stimuleert, verbindt en vangt gaten op
- Resultaat: vlechtwerk

	Verzorgen	Terugtrekken	Uitnodigen/ verbinden
WWB	Verstrekken van uitkering; opsporen van niet-gebruik (halen)	Beperken van uitkering in duur en groep: begeleiding naar baan (brengen)	Activering van het hele bestand: tegenover uitkering en begeleiding (halen) staat wederdienst (brengen)

Wmo: vrijwilligers werven en behouden

Motiveren :

- Persoonlijk vragen:
 - 2/3 van de vrijwilligers is gevraagd, vaak lichte sociale dwang
 - Wij hebben jou nodig! (want: wie zit er op mij te wachten?)
- *Triggers*: verhuizing, baanwisseling, pensioen

Behouden:

- Meeste vrijwilligers zeer loyaal
- *Redenen voor stoppen*: slechte gezondheid, verhuizing, baan, conflict

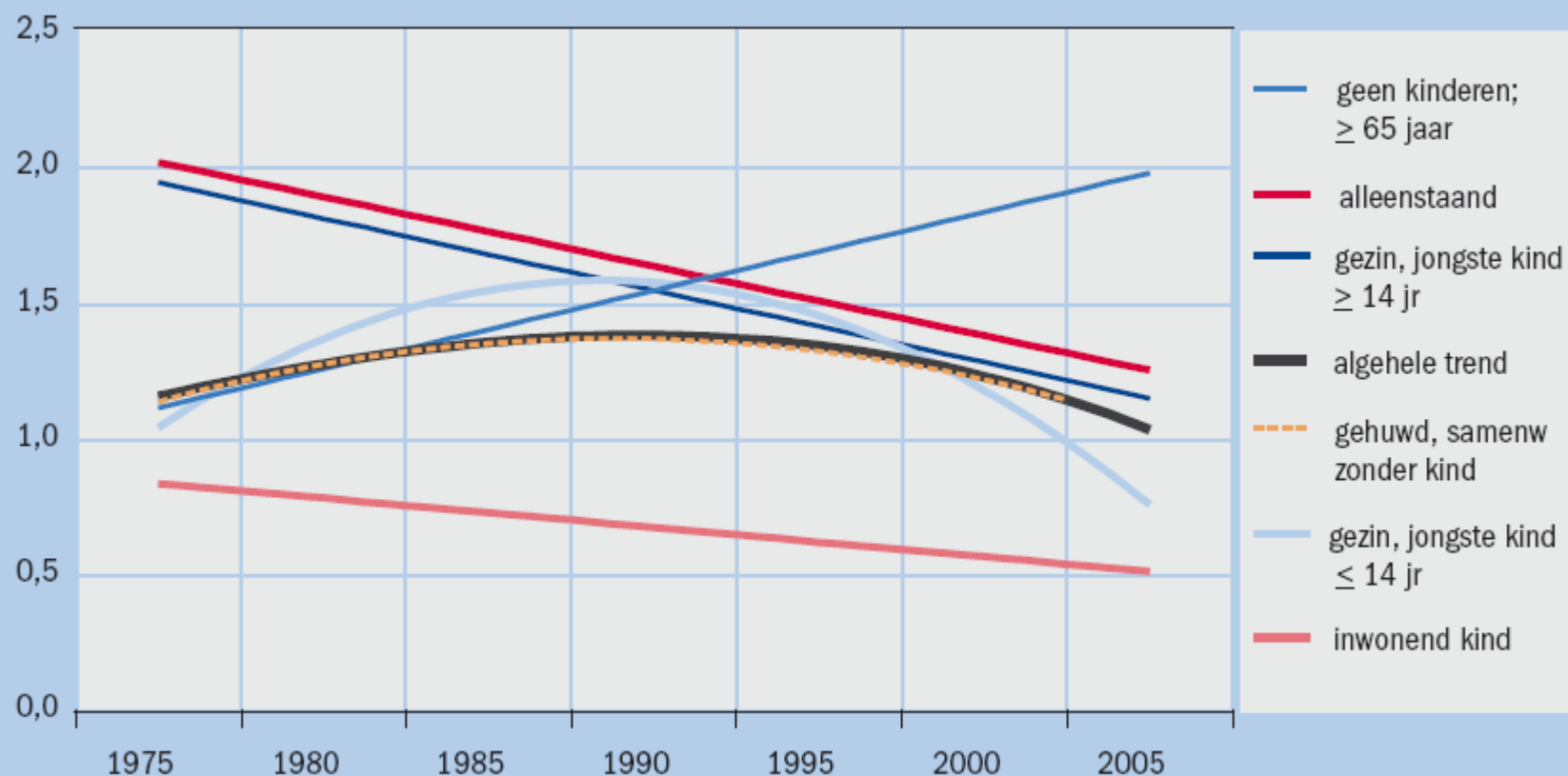
Neemt aantal vrijwilligers af?

- Nee, sinds 1970 stabiel, maar:
- Stijging 1970-1989
- Daling sinds 1989 onder alle groepen, behalve:
- ouderen: permanente stijging sinds 1970
- Verklaringen:
 - **Religie** : ouderen minder ontkerkelijk
 - **Tijd**: ouderen minder onder tijdsdruk

Figuur 3.1

Geschatte trends van tijd besteed aan vrijwilligerswerk, naar levensfase, 1975-2005 (in uren)

Bron: SCP (TBO'75-'05)

En de rest: niet gevraagd

- Iedereen wil (hulp) geven, niet vragen
- Altruïstisch overschot
- Lamme helpt blinde, want:

Wederkerigheid:	Hulp geven	Hulp krijgen
Gegeneraliseerd	X	?
Specifiek	?	X (lhb)

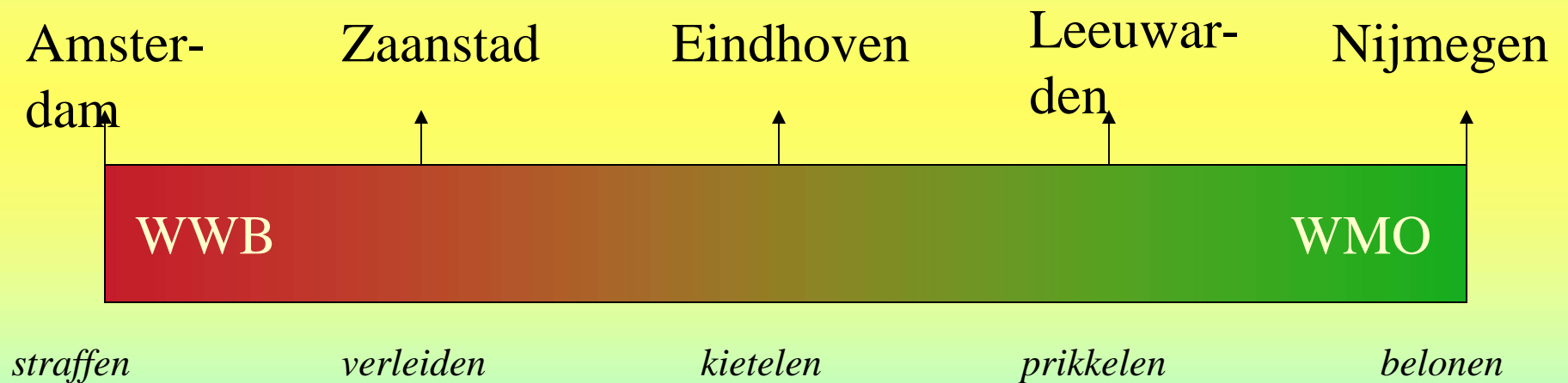

Verplicht vrijwilligerswerk voor WWB-ers

- Verplicht vrijwilligerswerk: kan dat wel?
- (Lopend) onderzoek WWB-ers die meer of minder verplicht vrijwilligerswerk verrichten in 5 gemeenten: Amsterdam, Zaanstad, Eindhoven, Leeuwarden, Nijmegen (Thomas Kampen)

Verschillende mate van vrijwilligheid/ dwang:

Drie doelen van activering via vrijwilligerswerk

- Verantwoordelijkheid
- Empowerment
- Reintegratie

Eerste resultaten

Verantwoordelijkheid:

Deelnemers voelen zich primair verantwoordelijk voor eigen gezin en omgeving

Samenleving moet die verantwoordelijkheid respecteren, vinden ze.

Willen onder die voorwaarden wel iets doen

Als eerder vrijwilligerswerk gedaan, daarover nu ook positiever

Eerste resultaten(2)

Empowerment

- Deelnemers ontlenen het meest aan helpen van anderen

meer eigenwaarde en zelfreflexiviteit

relatieveert eigen problemen

- Deelname ->:

reduceert gevoel van afhankelijkheid;

reduceert angsten,

gevoel van opluchting (vond al dat ik wat terug moest doen: kan nu ook)

(uitzondering: ex-ondernemer: heb vroeger toch belasting hetaald?!)

Benadering vanuit DWI voornamelijk negatief: controle ipv. begeleiding

Eerste resultaten(3)

Reintegratie

- Begrip voor beperkte financiële middelen van organisatie, maar toch hoop
- Hoop dat werkgevers vrijwilligerswerk op hun cv positief waarderen
- Hoop dat ze competenties leren die voor betaald werk nuttig zijn, maar teleurgesteld: taken te simpel
- Hopen contacten op te doen die naar werk leiden: contacten doen ze op, maar leiden niet tot baan

Eerste resultaten (4)

Verplichting geen probleem mits keuzemogelijkheden:

- Wel/ geen verplichting maakt weinig uit als participatie aansluit bij eigen doelen, dromen en verwachtingen
- Invloed van client op waar ze geplaatst worden is daarom zinvol
- Keuzemogelijkheden dat ze gaan zoeken naar vrijwilligerswerk dat aansluit bij eigen ervaring of wensen
 - Motiveert veel meer: maakt verhaal mogelijk waarmee het past hun biografie
- Geen keuze: -> dan meestal oneens met verplichting
 - Gevoel van miskennen
 - Voelen zich gebruikt

Wat vindt u?

- Korte enquête ten behoeve van het onderzoek
- Graag invullen en
- Inleveren bij de hoofduitgang van het theater
- **DANKUWEL!**

